

Cultuurfonds Strijp-S 3.0

Een nieuwe stip op een nieuwe horizon

visiedocument Bestuur en Adviesgroep Cultuurfonds Strijp-S; november 2013

Cultuurfonds 1.0

Strijp-S is het creatieve hart van Eindhoven. Een oude, ooit verboden plek waar wonen, werken en leven opnieuw worden gecombineerd. Het Cultuurfonds Strijp-S draagt financieel bij aan initiatieven die het profiel van Strijp-S versterken. Initiatieven op het snijvlak van kunst, cultuur, techniek en urban sports. Zo werd het geformuleerd bij de oprichting van het Cultuurfonds Strijp-S in 2008. Een initiatief waarmee de partijen die betrokken zijn bij de herontwikkeling van Strijp-S en het fonds laden – gemeente Eindhoven, VolkerWessels, Spoorzone bv, Woonbedrijf en Trudo – de bekendheid, leefbaarheid en het gewenste imago van Strijp-S willen bevorderen.

Cultuurfonds 2.0

In 2010, toen de ontwikkeling van Strijp-S stilaan in een volgende fase belandde (realisatie woningen en lofts, beslissing over de verhuizing van Plaza Futura naar het NatLab, talloze bezoekers in de evenementenhallen) vond een herijking plaats van de doelstellingen en de aanpak van het Cultuurfonds. Een andere context vraagt immers om een ander beleid, een andere strategie. Aan de bestaande doelstellingen van het fonds werd een heldere visie toegevoegd:

Het Cultuurfonds draagt bij aan initiatieven op Strijp-S op het gebied van kunst, cultuur, design, techniek en urban sports. Deze thema's passen binnen de ontwikkeling van Eindhoven Brainport. Met deze bijdragen beoogt het fonds bij te dragen aan de profilering van Strijp-S, het vergroten van de levendigheid, het verbeteren van het vestigingsklimaat en op termijn het verhogen van de vastgoedwaarde. Daarvoor ondersteunt het initiatieven voor dagelijkse gebruikers en voor (inter)nationale, regionale en lokale bezoekers. De dagelijkse gebruikers zijn creatieve bedrijven, inwoners en bezoekers die behoefte hebben aan een divers cultureel programma in hun directe leefomgeving. De bijdragen van het Cultuurfonds zorgen dat organisaties en bewoners zich structureel willen verbinden aan Strijp-S.

De doelstellingen van het fonds bleven bij de herijking in 2010 onverminderd overeind:

- vorming en versterking van de identiteit van Strijp-S
- verdieping van de betekenis van Strijp-S als banier van Brainport
- bevordering van de (inter)nationale bekendheid van Strijp-S
- herontdekking van de nieuwe inhoud en context van het industrieel erfgoed op Strijp-S
- bevordering van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor nieuwe bewoners en gebruikers op Strijp-S

Om subsidieaanvragen beter te kunnen beoordelen, werd eveneens besloten tot een heldere definiëring van doelgroepen waarop te subsidiëren initiatieven zich dienen te richten:

- internationale bezoekers van toonaangevende evenementen
- nationale bezoekers van toonaangevende en aantrekkelijke evenementen
- regionale en lokale bezoekers van aantrekkelijke evenementen
- dagelijkse gebruikers van Strijp-S (bewoners en bedrijven)

Vervolgens stelde het Bestuur van het Cultuurfonds onder meer voor om meerjarige afspraken te maken met grote publiektrekkers: DDW, STRP festival en GLOW-Next. Een ander besluit was om een uitspraak te doen over de voortzettingstermijn van het fonds; bij voorkeur een periode van vier jaar.

De voorgestelde periode van vier jaar is in 2014 voorbij. Het is tijd om opnieuw de koers te bepalen en een nieuwe stip te zetten aan een inmiddels veranderde horizon. Tijd voor Cultuurfonds Strijp-S 3.0.

Een nieuwe fase: Cultuurfonds 3.0

Kijken we nu naar Strijp-S, dan kunnen we concluderen dat het gebied zich voortvarend heeft ontwikkeld tot het creatieve hart van Eindhoven c.q. Brainport. De (grote) evenementen trekken talloze bezoekers, het gonst er van de creatieve bedrijvigheid, er zijn winkeltjes, er is een museale functie, er is de Ontdekkabriek, en er is volop horeca, ... Er is voortdurend – zij het nog lang niet 24/7 – iets te doen en te beleven. Het nieuwe stadsdeel van Eindhoven staat inmiddels zowel op de regionale als de landelijke kaart en geniet een redelijke internationale bekendheid. Wonen, werken en beleven zijn op onderscheidende wijze bij elkaar gebracht. De doelen zoals die bij de oprichting van het Cultuurfonds in 2008 werden geformuleerd, zijn voor het merendeel succesvol gerealiseerd. Dat leidt vanzelf tot de vraag: wat wordt nu de functie van het Cultuurfonds? Heeft het fonds anno 2014 nog voldoende opgaven en dus bestaansrecht? ‘Absoluut!’ vindt Bestuur en Adviesraad.

Nieuwe opgaven

Er wacht Strijp-S de komende jaren nog tenminste vier grote ontwikkelopgaven: de Spoorzone (woningen en kantoren), Space-S van Woonbedrijf (woningen), bouwveld NatLab (woningen en onderwijs) en het Veemgebouw van Trudo (woningen, bewoners parkeren, food hall, horeca). Dat betekent dat mensen blijvend overtuigd moeten zijn van de unieke kwaliteiten van het gebied om er te gaan wonen, werken en verblijven. Het succesvol gecreëerde imago moet verder worden onderhouden en nieuwe, andersoortige doelgroepen moeten opnieuw en wellicht ook anders worden aangesproken.

Een nieuwe focus

Er blijft voor het Cultuurfonds dus werk aan de winkel. Tegelijk concluderen we dat dat werk een enigszins andere focus dient te krijgen. Nu de Phileas al een tijdje zijn route rijdt over Strijp-S, de meeste straten naambordjes hebben gekregen, gevestigde bedrijven er een plek vinden en er naast de industriële lofts meer traditionele appartementen zijn opgeleverd, dreigt het broedplaats-karakter enigszins

verloren te gaan. De verrassing van het ongepolijste, rauwe is minder groot en stilaan eerder te vinden op andere opkomende plaatsen als Striip-R, het NRE-terrein en Sectie-C. Een creatief hart vereist echter broedplaatsen en een bepaalde rommeligheid. De nieuwe generatie cultuurmakers, kunstenaars, designers en ook het publiek waarop zij zich richten, is eerder geïnteresseerd in projecten en evenementen dan in instituties. Om aantrekkelijk, verrassend en uniek te blijven heeft Striip-S blijvend behoefte aan culturele initiatieven die prikkelen en grenzen verleggen.

Vier thema's

Een groot deel van het budget van het Cultuurfonds gaat naar grote publiektrekkers; naar activiteiten die een belangrijke rol hebben gespeeld in het op de kaart zetten van Striip-S. Ze zijn inmiddels echter onderdeel geworden van een min of meer gevestigd ecosysteem. Dat moeten ze beslist ook blijven. Echter eerder dan op instituten zou Striip-S zich nu moeten richten op activiteiten met een event-achtig karakter. Op terugkerende initiatieven die aansluiten bij de thema's die Striip-S karakteriseren: Art & Technology, Light & Technology, Design & Technology en Urban Sports & Technology. Het fonds dient aanvragers te stimuleren om prijsvragen en competities op een van deze vier gebieden te organiseren. Zo ontstaat meer focus en daarmee meer impact en wordt jong (internationaal) talent centraal gesteld. Art & Technology, Light & Technology, Design & Technology en Urban Sports & Technology vormen de lat waarlangs aanvragen voortaan dienen te worden gemeten.

Focus op events

Het accent van het Cultuurfonds 3.0 ligt niet alleen op de vier genoemde thema's, maar ook op activiteiten/events binnen die thema's. Op terugkerende evenementen. Zo wordt een permanente beweging gestimuleerd, eerder dan incidentele pieken. Om die events heen blijft er uiteraard ruimte voor losstaande initiatieven, die eveneens kunnen worden ondersteund wanneer ze voldoen aan de criteria. Als het maar gaat om vernieuwende initiatieven die een verbinding maken met bewoners, gebruikers en bezoekers, die bijdragen aan de toekomst van Striip-S en deels ook uit de bewoners voortkomen.

Binden en behouden

Daarnaast is het tijd om naast culturele instellingen en bezoekers andere doelgroepen te adresseren: de bewoners en mensen die op Striip-S werken. De focus dient o.i. te verschuiven van tijdelijke naar permanente gebruikers die bezit moeten nemen van het gebied. Het Cultuurfonds heeft de mogelijkheid hen ruimte en gelegenheid te bieden om daadwerkelijk invulling te geven aan hun eigenaarschap. Lag het accent bij de start van het Cultuurfonds vooral op het werven van mensen, nu verschuift dat meer en meer naar het binden en behouden. Met andere woorden: Striip-S moet fris en spannend blijven; niet alleen voor de tijdelijke gebruiker die – juist door die tijdelijkheid – makkelijk wordt verrast, maar ook voor de permanente gebruiker. Striip-S moet blijven wringen en schuren. Er blijft een 'onaf' deel nodig, een vrij programmeerbaar stuk waar ruimte is voor talent en experiment. Plekken die in hoge mate bepalend zijn voor de sfeer, het imago en de aantrekkingskracht van Striip-S. Om die plaatsen te stimuleren, dient Cultuurfonds Striip-S 3.0 enigszins terug te keren naar de basis.

Geen vanzelfsprekende bijdrage

Het is de vraag of grote activiteiten als DDW, STRP en GLOW-Next niet op een meer duurzame manier kunnen worden georganiseerd. Met een kleinere afhankelijkheid van subsidies. Dit is niet alleen gezonder voor dergelijke evenementen, het zorgt er ook voor dat er meer budget vrijkomt voor het Cultuurfonds om kleinere, meer vernieuwende en/of minder gevestigde initiatieven te ondersteunen. Daarnaast is het bestaan van het Cultuurfonds zelf ook eindig.

Met oprechte dank voor het baanbrekende pionierswerk dat ze hebben verricht, dienen we de huidige hoofdevenementen op Strijp-S te laten wennen aan het idee dat er niet langer automatisch sprake zal zijn van een jaarlijkse vaste bijdrage uit het Cultuurfonds. Het bedrag zal elk jaar opnieuw worden vastgesteld, afhankelijk van de kwaliteit van het gebodene. Die kwaliteit heeft te maken met de mate waarin wordt aangesloten bij de thema's Art & Technology, Light & Technology, Design & Technology en Urban Sports & Technology. Maar die kwaliteit willen we ook definiëren als de mate waarin vernieuwende en spannende verbindingen worden aangegaan met – bij voorkeur – lokaal talent en organisaties/bedrijven. Relaties met broedplaats-initiatieven die hun bestaansrecht niet ontleen aan commercieel succes of zo groot mogelijke exposure, maar aan hun innovatieve en verbindende kracht. Deze initiatieven zouden overigens heel goed deel kunnen uitmaken van grotere evenementen. Waarom zou de lichtshow designer van Armin van Buurens State of Trance, die bureau houdt in het Klokgebouw, geen spectaculaire show kunnen neerzetten tijdens Glow Next? Naast spontane, incidentele experimenten met een korte doorlooptijd dient het Cultuurfonds nieuwe activiteiten te blijven ondersteunen die de potentie in zich hebben om uit te groeien tot evenementen met (inter)nationale allure.

Nieuwe criteria, nieuwe procedure

Zonder op de stoel van de curator te willen gaan zitten, zien wij het als onze opgave om bij aanvragen voor een bijdrage uit het Cultuurfonds kritische vragen te stellen bij de inhoud van de initiatieven. Die initiatieven dienen immers bij te dragen aan het bereiken van de doelstellingen zoals we die hebben geformuleerd voor Strijp-S. Dat betekent dat er heldere toetsingscriteria dienen te worden vastgesteld.

Na toekenning van een bijdrage uit het fonds dienen we te beoordelen of de ondersteunde activiteit daadwerkelijk heeft bijgedragen aan het bereiken van de doelstellingen. Dat pleit voor een scherper toezichtkader. Zeker grotere aanvragen dienen vergezeld te gaan van gespecificeerde deelbegrotingen, zodat de toegekende bijdragen kunnen worden verantwoord.

Visie en doelstellingen

Op basis van bovenstaande overwegingen hebben wij geconcludeerd de herziene visie van het Cultuurfonds Strijp-S als volgt te formuleren:

Het Cultuurfonds draagt bij aan initiatieven die wezenlijk bijdragen aan de toekomst van Strijp-S. Initiatieven op het gebied van Art & Technology, Light & Technology, Design & Technology en Urban Sports & Technology. Hiermee beoogt het fonds bij

te dragen aan de profilering van Strijp-S, het vergroten van de levendigheid, het verbeteren van het vestigingsklimaat en op termijn het verhogen van de vastgoedwaarde.

Het fonds ondersteunt initiatieven voor zowel tijdelijke gebruikers (bezoekers) als permanente gebruikers (bewoners, creatieve bedrijven) die behoefte hebben aan een divers cultureel programma. Het richt zich daarbij niet alleen op beproefde concepten en bewezen events die op grote schaal bezoekers trekken, maar evenzeer op kleinschalige, innovatieve initiatieven met een andere dan commerciële of overwegend publieksgerichte ambitie. De voorkeur gaat daarbij uit naar initiatieven die op vernieuwende wijze verbindingen leggen tussen de gebruikers van Strijp-S.

Aan de eerder geformuleerde doelstellingen hebben wij een zesde doelstelling toegevoegd.

- vorming en versterking van de identiteit van Strijp-S
- verdieping van de betekenis van Strijp-S als banier van Brainport
- bevordering van de (inter)nationale bekendheid van Strijp-S
- herontdekking van de nieuwe inhoud en context van het industrieel erfgoed op Strijp-S
- bevordering van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor nieuwe bewoners en gebruikers op Strijp-S
- *stimuleren van broedplaatsen en spannende culturele initiatieven die op innovatieve wijze prikkelen en grenzen verleggen*

Een ander besluit was om de voortzettingstermijn van het fonds met twee jaren te verlengen (2014 en 2015).